

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
Віталій ПАВЕЛКІВ
2024 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 232 «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на основі НРК6, НРК7**

Схвалено вченою радою психолого-природничого факультету
Протокол № 4 від «11» листопада 2024 р.

Голова вченої ради
психолого-природничого факультету [підпис] Віталій ПАВЕЛКІВ

Схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету
Протокол № 2 від «04» листопада 2024 р.

Голова навчально-методичної комісії
психолого-природничого факультету [підпис] Інна СЯСЬКА

Голова фахової атестаційної комісії [підпис] Віталій ПАВЕЛКІВ

Розробники: Ірина ЛЕВЧУК
Тетяна ПАНЮК

Рівне – 2024

Програма фахового іспиту зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» для вступників на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі НРК6, НРК7 / І.Б.Левчук, Т.П.Панюк. Рівне : РДГУ, 2024. 17 с.

Розробники:

І.Б.Левчук, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи;

Т.П.Панюк, кандидат економічних наук, професор кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи.

Рецензент: Бучак А.О., директор Рівненського обласного центру соціальних служб, Заслужений працівник соціальної сфери.

Програма фахового іспиту зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах підготовки набутих знань, умінь та навичок, зміст основних освітніх компетентностей, критерії оцінювання знань вступників, список рекомендованої літератури, інформаційний ресурс.

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи (протокол №4 від 08.04. 2024 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКІВ	12
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	15
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового випробування – оцінити ступінь підготовленості вступників до опанування освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 231 «Соціальна робота».

Вимоги до підготовленості вступника.

Вступник повинен знати:

✓ систему організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, особливості кредитно-модульної системи організації навчального процесу;

✓ форми організації навчання та особливості контролю успішності в ВНЗ, методи та прийоми роботи з інформацією;

✓ специфіку професійної діяльності соціального працівника;

✓ особливості реалізації соціальним працівником соціальних ролей, сфер діяльності, специфіку роботи в різних закладах соціального спрямування;

✓ компетентнісні виміри майбутньої професії.

Вступник повинен вміти:

✓ працювати з інформацією, використовувати в навчальній діяльності різні форми й види усного та писемного мовлення, самостійно організовувати навчальну діяльність;

✓ знати основи законів і нормативних актів, що діють у сфері праці та соціального захисту населення, знати організаційну структуру установ і організацій соціальної сфери;

✓ визначати актуальні соціальні проблеми й шляхи їх вирішення;

✓ аналізувати сфери діяльності соціального працівника, його основні професійні характеристики

Порядок проведення вступного випробування.

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету.

Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, що засвідчує особу (паспорт).

Фахове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань, заміна завдань не дозволяється. Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету.

Під час фахового випробування вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкованими, рукописними) та порушувати процедуру

проходження фахового випробування, що може бути причиною для відсторонення вступника від вступних випробувань.

Для письмового запису відповідей на екзаменаційні завдання використовуються аркуші усної відповіді відповідного зразка. Після внесення вступником відповіді до зазначеного аркушу він ставить під нею свій підпис, що підтверджується підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії.

Порядок оцінювання відповідей вступників.

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Соціальне забезпечення — пріоритетний напрям соціальної політики держави

Поняття соціального забезпечення, соціального захисту, соціальної політики держави. Основні напрями політики держави у сфері соціального забезпечення. Функції соціально-забезпечувальної політики держави. Історія виникнення та розвитку соціального забезпечення. Етапи формування та розвитку державної системи соціального забезпечення України. Концепція реформи соціального забезпечення в Україні.

Тема 2. Соціальне забезпечення як професія. Функції професійної діяльності працівника соціального забезпечення.

Соціальне забезпечення в сучасному суспільстві. Соціальне забезпечення як професія. Рівні соціального забезпечення. Об'єкт та суб'єкт соціального забезпечення. Функції професійної діяльності фахівця із соціального забезпечення: діагностична, організаційна, прогностична, профілактична, організаційно – комунікативна, охоронно-захисна тощо.

Тема 3. Правові основи соціального забезпечення. Соціальна політика держави

Конституція України про право громадян на соціальний захист. Загальна структура соціального захисту населення в Україні. Органи, що здійснюють законодавчу та нормотворчу роль у соціальному захисті населення. Соціальна політика держави. Сутність соціальної політики держави, напрямки та пріоритети її здійснення. Поняття, об'єкт та умови реалізації соціальної політики. Взаємозв'язок соціальної політики – соціальної роботи – соціального забезпечення.

Місце та роль соціальної роботи у реалізації соціальної політики України. Система соціальних служб, закладів України.

Тема 4. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення

Поняття, мета встановлення та принципи формування державних соціальних стандартів, державних соціальних гарантій, соціальних норм і нормативів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення у сфері соціального забезпечення. Система та класифікація соціальних нормативів. Основні державні соціальні гарантії, порядок їх визначення і затвердження, інші державні соціальні гарантії. Проблеми фінансового забезпечення державних соціальних гарантій на рівні державних соціальних стандартів.

Тема 5. Правовідносини щодо соціального забезпечення

Поняття, загальна характеристика та види правовідносин щодо соціального забезпечення. Суб'єкти, об'єкт і зміст правовідносин з соціального забезпечення. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин щодо соціального забезпечення.

Тема 6. Трудовий (страховий) стаж і вислуга років

Поняття трудового стажу. Вислуга років як особливий вид спеціального трудового стажу. Докази трудового стажу.

Тема 7. Соціальні ризики як підстава виникнення в особи права на соціальне забезпечення

Поняття, ознаки, види соціальних ризиків. Основні та додаткові ризики. Страхові та нестрахові ризики. Індивідуальні, професійні та публічні соціальні ризики: поняття, система і джерела фінансування. Малозабезпеченість як соціальний ризик: поняття, критерії, порядок підтвердження. Бідність, межа бідності, глибина бідності. Непрацездатність: поняття, види, причини, порядок підтвердження. Старість (пенсійний вік) як соціальний ризик. Тимчасова втрата працездатності: причини, порядок підтвердження. Загальне захворювання та каліцтво, не пов'язане з виконанням трудових обов'язків. Втрата працездатності внаслідок професійного захворювання та нещасного випадку на виробництві. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Інвалідність: поняття, причини, види. Групи інвалідності та порядок їх встановлення. Організація та проведення медико-соціальної експертизи. Безробіття, часткове безробіття: поняття, порядок підтвердження. Втрата годувальника: суб'єкти та умови правомірності визнання соціального ризику. Наявність неповнолітніх дітей як підстава для соціального забезпечення. Публічні соціальні ризики: втрата працездатності внаслідок Чорнобильської та інших техногенних катастроф.

Тема 8. Система державних органів та їх функції щодо соціального забезпечення

Повноваження Міністерства праці і соціальної політики України та його органів у сфері соціального забезпечення. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів. Фонди соціального страхування та їх органи.

Тема 9. Моделі соціального захисту в Україні

Сутність соціальної безпеки та соціального захисту: функції, форми та складові. Принципи соціального захисту. Моделі соціального захисту в

державих ЄС. Соціальний захист в окремих країнах ЄС та України зокрема. Поняття і види соціальних ризиків. Види та форми соціального страхування.

Тема 10. Система соціального обслуговування населення.

Соціальне обслуговування як система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення.

Види соціального обслуговування. Провідна роль соціального обслуговування в соціальному захисті населення.

Система соціальних служб України.

Тема 11. Збалансованість та ефективне функціонування ринку праці

Загальна характеристика ринку праці та її класифікація. Умови збалансованості робочих місць та робочої сили. Зайнятість і її види. Кількісна оцінка ефективності зайнятості. Види та форми безробіття, шляхи його зниження. Показники ефективного функціонування ринку праці.

Тема 12. Рівень життя населення: індикатори стану й методологія їх визначення.

Соціально-економічні індикатори рівня життя населення. Доходи населення як параметр безпеки людини. Прожитковий мінімум та нормативний споживчий кошик. Соціальний діалог та соціальне партнерство. Бідність як соціально-економічне явище та шляхи її подолання.

Тема 13. Показники соціального становища і людського розвитку.

Особливості показників соціального розвитку. Людський розвиток: суть та зміст. Безпека людського розвитку. Методологія визначення індексу людського розвитку.

Тема 14. Пенсійне забезпечення в Україні

Загальне поняття пенсій та їх види. Поняття пенсій за віком. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком. Пенсії по інвалідності. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Соціальні пенсії. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною. Призначення та виплата пенсій.

Тема 15. Пенсії за вислугу років

Поняття та умови призначення пенсії за вислугу років. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років державних службовців, суддів,

працівників прокуратури і митних органів. Особливості пенсійного забезпечення науковців і працівників засобів масової інформації. Особливості пенсійного забезпечення за вислугу років окремих категорій працівників цивільної авіації та льотно-випробного складу. Пенсії за вислугу років окремим категоріям працівників інших галузей народного господарства.

Тема 16. Недержавне пенсійне забезпечення

Система, принципи та суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення. Недержавні пенсійні фонди їх види та їхні органи управління. Пенсійний контракт і пенсійна схема. Види пенсійних виплат, умови та порядок їх виплати. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Тема 17. Система страхових допомог за законодавством України

Поняття, ознаки та види страхових допомог. Правове регулювання надання страхових допомог. Допомога в разі тимчасової непрацездатності: поняття, умови призначення, суб'єкти, правові підстави та порядок призначення та виплати. Допомога під час вагітності та пологів. Допомога у зв'язку з доглядом за дитиною. Страхові допомоги в разі безробіття: одноразова допомога для організації безробітним підприємницької діяльності; допомога в разі часткового безробіття; матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного; матеріальна допомога у разі безробіття, одноразова матеріальна допомога безробітному та непрацездатним особам, які перебувають на його утриманні. Страхові допомоги у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням.

Тема 18. Державні допомоги

Поняття та ознаки державних допомог. Система державних допомог. Правові підстави призначення. Особливості фінансування державних допомог. Загальні державні допомоги. Державні допомоги сім'ям з дітьми: суб'єкти, види, правові умови призначення та виплати. Допомога в разі вагітності та пологів. Одноразова допомога при народженні дитини. Допомога у зв'язку з доглядом за дитиною. Допомога малозабезпеченим сім'ям із дітьми. Допомога на дітей, які перебувають під опікою та піклуванням. Допомоги малозабезпеченим сім'ям. Державні допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. Поняття та особливості житлових субсидій. Правові засади призначення житлових субсидій. Медична допомога громадянам в Україні. Поняття, особливості суб'єкти спеціальних державних допомог. Державні допомоги особам, які постраждали від Чорнобильської катастрофи та інших техногенних катастроф. Державні допомоги ветеранам війни, ветеранам праці.

Тема 19. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення

Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення. Відмітність соціальних пільг від інших, які є близькими за змістом і способом надання. Класифікація соціальних пільг за суб'єктом. Пільги, які надаються для підтримки життя, а також при настанні інших соціальних ризиків. Види соціальних пільг за змістом. Медико-реабілітаційні; соціально-трудова; житлово-побутові; соціально-побутові; пільги на оплату житлово-комунальних послуг та ін. Проблема впорядкування та фінансування пільг. Надання пільг за принципом адресності.

Тема 20. Соціальне обслуговування

Поняття, ознаки та принципи соціального обслуговування. Форми та види соціального обслуговування. Соціально-побутова і соціально-трудова реабілітація, соціально-культурне та соціально-медичне обслуговування. Органи, які здійснюють соціальне обслуговування. Платне і безоплатне соціальне обслуговування. Джерела фінансування соціального обслуговування. Страхове соціальне обслуговування. Соціальні послуги безробітним: професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації та профорієнтація; пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні; інформаційні та консультаційні послуги з працевлаштування. Соціальне обслуговування інвалідів: медична; соціальна; професійна реабілітація, транспортне обслуговування інвалідів, забезпечення інвалідів протезно-ортопедичними засобами. Санаторно-курортне обслуговування. Система нестрахового соціального обслуговування. Соціальні послуги територіальних центрів соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян. Соціальне обслуговування дітей-сиріт. Соціальне обслуговування вдома.

Тема 21. Соціальне забезпечення в системі охорони здоров'я. Спеціальні групи клієнтів

Соціальна робота в системі здоров'я. Напрями та методи корекційної роботи. Соціальна діагностика. Запобіжно-профілактична робота. Лікувально-оздоровча робота. Принципи, форми та методи соціальної роботи з хворими на алкоголізм і наркоманію. Реабілітаційна робота.

Поняття спеціальних груп клієнтів та їх характеристика. Органи та установи, що здійснюють роботу із спеціальними групами клієнтів.

Тема 22. Соціальне забезпечення в системі освіти, культури. Особливості соціально-педагогічної роботи в системі середньої освіти. Соціальна робота в сфері позашкільної освіти, в дошкільних навчальних закладах, ВНЗ.

Державні соціальні нормативи у сфері обслуговування закладами культури

Тема 23. Недержавний сектор надання соціальних послуг: благодійні й громадські організації

Закон України «Про соціальні послуги». Недержавний сектор надання соціальних послуг. Функції, які може виконувати недержавна організація: адресне надання соціальних послуг на рівні громади; вивчення потреб і попиту споживачів на послуги та зміни соціальної ситуації у громаді; участь у формуванні місцевих соціальних програм та планування розвитку системи соціальних послуг на місцевому рівні; здійснення громадського контролю за якістю надання соціальних послуг та ефективністю місцевих соціальних служб та їхніх працівників.

Ресурси благодійних і громадських організацій.

Тема 24. Соціальна робота з сім'єю, дітьми та молоддю: у контексті соціального забезпечення

Поняття сім'ї. Сім'я як складний соціальний феномен. Типи сімей за структурою. Функції сім'ї. Сучасні проблеми сім'ї. Державна допомога сім'ям.

Принципи реалізації соціальної роботи з дітьми, молоддю. Завдання суб'єктів соціальної роботи з дітьми та молоддю. Структура і функції соціальної роботи з дітьми та молоддю.

Зміст і види соціальних послуг для дітей і молоді. Зміст і основні напрями соціальної допомоги у роботі з дітьми й молоддю.

Тема 25. Соціальна робота з людьми похилого віку, інвалідами. Соціальна робота у сфері зайнятості: у контексті соціального забезпечення

Процес старіння та його специфічні особливості. Основні проблеми людей похилого віку. Форми соціальної роботи з людьми похилого віку. Надомне обслуговування. Система закладів соціальної роботи з літніми людьми, основні послуги, що надаються в них.

Поняття інвалідності. Причини інвалідності та різновиди інвалідизації. Проблеми інвалідів. Правова база соціального захисту інвалідів. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей. Принципи соціальної роботи з інвалідами. Соціальна політика держави стосовно інвалідів. Соціальний захист інвалідів. Форми і методи соціальної роботи з інвалідами. Організації та установи, що реалізують державну політику щодо інвалідів.

Головні причини безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, вимушене і приховане безробіття. Державне регулювання зайнятості населення. Інформування, просвітницька діяльність, соціальна допомога безробітним.

Тема 26. Соціальне забезпечення окремих категорій непрацездатних громадян

Соціальне забезпечення ветеранів війни. Соціальне забезпечення ветеранів праці. Соціальне забезпечення ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ. Соціальна захищеність інвалідів в Україні.

Тема 27. Особа та національна безпека держави.

Поняття безпеки особи: зміст та параметри. Національна безпека держави в системі ціннісних орієнтацій особи. Соціальний статус та соціальна роль особистості. Основні міжнародні документи про права людини як нормативна складова безпеки особи і національної безпеки держави.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою.

Виділені такі рівні компетентності:

I рівень – початковий. Відповіді вступника на теоретичні питання елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями про сутність психолого-педагогічних та методичних категорій. У відповідях на практичні та творчі завдання вступник не виявляє самостійності, демонструє невміння аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу, приймати рішення.

II рівень – середній. Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання.

III рівень – достатній. Вступник знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.

IV рівень – високий. Передбачає глибокі знання теоретичного матеріалу, ерудицію, вміння здійснювати зворотній зв'язок у своїй роботі, самостійно оцінювати та розв'язувати проблеми, досліджувати явища, факти, доводити і відстоювати особисту позицію. Відповідь вступника свідчить про його вміння адекватно оцінити власні здібності, можливості, вибрати найефективніший варіант поведінки в тій чи іншій ситуації; регулювати власні емоційні стани, долати критичні ситуації тощо.

**Таблиця відповідності
рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання
відповідей вступників під час фахового випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий відповіді вступника невірні, фрагментарні, демонструють нерозуміння програмового матеріалу в цілому	0-99	незадовільно

Середній відповіді вступника визначаються розумінням окремих аспектів питань програмного матеріалу, але характеризуються поверховістю та фрагментарністю, при цьому допускаються окремі неточності у висловленні думки	100-149	задовільно
Достатній відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності неprincipового характеру	150-179	добре
Високий відповіді вступника визначаються глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу	180-200	відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баланда А. Безпека як соціальний феномен : дискурс людського розвитку. *Україна : аспекти праці*. 2009. № 1. С.2–28.
2. Білорус О.Б. та ін. Глобалізація і безпека розвитку : монографія. Київ, 2001. 733 с.
3. Богданов С. Соціальний захист інвалідів : Український та Польський досвід. Київ : Основи, 2002. 93 с.
4. Бойко А.М. Соціальна робота з клієнтами із залежністю від алкоголю та наркоманії : метод. рек. з навч. курсу для магістеріуму. Ужгород : УжДУ, 2000. 76 с.
5. Бойко А.М. Соціальна робота з клієнтами, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД : метод. рек. з навч. курсу для магістеріуму. Ужгород : УжДУ, 2000. 64 с.
6. Братусь Ю.М. Системний підхід до аналізу стану великих організаційних систем при прийнятті рішення та управління їх безпекою. *Збірник матеріалів науково-практичної конференції, 16–17 травня 2010 р., м. Київ*. Київ : Вид-во Європ. Ун-ту, 2010. С. 29–33.
7. Вступ до соціальної роботи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів / за ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миговича. Київ : Академвидав, 2010. 304 с.
8. Введення у соціальну роботу : навч. посіб. / уклад.: А.М.Бойко, І.М.Грига, Н.В.Кабаченко та ін. Київ : Фенікс, 2001. 288 с.
9. Ганслі Т. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. Київ : Основи, 2005. 280 с.
10. «Дай руку вулиця!» : зб. матер. на допом. організаторам роботи за місцем проживання. Київ, 2002. 167 с.
11. Діяльність громадських організацій по профілактиці ВІЛ/СНІДу серед жінок секс-бізнесу : за результатами проекту “Створення мережі неурядових організацій, які працюють із жінками секс-бізнесу в Україні” / уклад.: О.Балакірева, Л.Андрущак, М.Варбан та ін. Київ : УІСД, 2000. 176 с.
12. Допомога жінкам, які потерпіли від торгівлі людьми : інформ.- метод. посіб. для тренінг. занять в групі та індивід. самопідгот. спеціалістів соц. служб молоді м. Києва. Київ : Жіночий Консорціум України, 2003. 46 с.
13. Думко Ф.К. Підготовка курсантів до роботи з неблагополучними сім'ями. Одеса : Астропринт, 2002. 168 с.
14. Економічна безпека в Україні : держави, фірми, особи : навч. посіб. / уклад.: Н.Й.Реверчук, Я.М.Малик, С.К.Реверчук та ін. Львів : ЛФМАУП, 2009. 192 с.
15. Екстремальні ситуації в житті жінки : з досвіду роботи телефонних консультантів / за заг. ред. Л.О.Савчука. Луцьк : ВОЦССМ, 2001. 30 с.
16. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2003. №1. С.16–22.
17. Жіночі права : крок за кроком : практ. посіб. з використ. міжнар. закону про права людини і механізмів захисту прав жінок у

контексті прав людини / пер. з англ. М.Корчинської, Л.Малинець. Київ : Основи, 1999. 249 с.

18. Задорожний Г.В. Економічна безпека і тіньова економіка : монографія. / уклад.: Г.В.Задорожний, П.О.Іваненко, С.В.Тютюнникова. Харків : ХГБМ, 2009. 206 с.

19. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / упоряд.: С.Я.Марченко, М.С.Кратінов, Л.Ц.Ваховський та ін. Луганськ : Альма-матер, 2005. 408 с.

20. Карпенко О.Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навч.-метод. посіб. Київ : Слово, 2011. 248 с.

21. Капська А.Й. Соціальна робота : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.

22. Кожина Г.М. Соціальна дезадаптація підлітків правопорушників. *Український вісник психоневрології*. 1996. Т. 4. Вип. 4. Харків. С. 106.

23. Карпенко О.Г. Професійне становлення соціального працівника : навч.-метод. посіб. Київ : ДЦССМ, 2004. 164 с.

24. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом / за ред. А.Й.Капської. Київ : ДЦССМ, 2003. 87 с.

25. Кравченко Б. Економічна безпека держави : підручник. Київ, 2004. 140 с.

26. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи. Київ, 2002.

27. Ліпкан В.А. Безпекознавство : навч. посіб. Київ : Вид-во Європ. ун-та, 2006. 208 с.

28. Ліпкан В.А. Національна безпека і національні інтереси України. Київ : КНТ, 2006. 68 с.

29. Ліпкан В.А. Тероризм і національна безпека України. Київ : Знання, 2004. 184 с.

30. Недержавна система безпеки підприємництва як суб'єкт національної безпеки України. *Збірник матеріалів науково-практичної конференції*. 16–17 травня 2008 р., м. Київ. Київ : Вид-во Європ. ун-та, 2001. С. 279–283.

31. Нижник Н.Р., Пастернак-Таранушенко Г.І. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ, 2008. 533 с.

32. Основи соціальної роботи / уклад.: Н.Б.Бондаренко, І.М.Грига, Н.В.Кабаченко та ін. Київ, 2004. 178 с.

33. Попередження домашнього насильства і торгівля людьми : підруч. по провед. тренінгів (робочий варіант). Київ, 2001. 313 с.

34. Права дітей з особливими потребами : посіб.-довід. норм.-прав. докум. / за заг. ред. О.Копиленко. Київ : РННЦ “ДІНІТ”, 2002. 250 с.

35. Превентивне виховання : проблема ненасильства : зб. наук.-практ. статей / за заг. ред. В.М.Оржеховської. Київ : Олди-плюс, 2000. 132 с.

36. Соціальна робота : в 3-х ч. Ч.1. Основи соціальної роботи / за ред. Т.Семигіної, І.Григи. Київ, 2004.

37. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / уклад.: І.Д.Зверева, О.В.Безпалько, С.Я.Харченко та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.

38. Соціальна робота / уклад.: В.П.Андрущенко, В.П.Бех, М.П.Лукашевич та ін. Київ : УДЦССМ, 2001. Кн. 3. 332 с.

39. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями : метод. рек. / авт.-упор. О.В.Безпалько. Київ, 2000. 84 с.

40. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / уклад.: І.Д.Зверева, О.В.Безпалько, С.Я.Харченко та ін. Київ : ДЦССМ, 2004. 256 с.

41. Технології соціальної роботи з військовослужбовцями : інформ.-метод. зб. Київ : ДЦССМ, 2003. 335 с.

42. Тимошенко Н.Є. Вступ до спеціальності : соціальна робота. Модуль 2 : навч. посіб. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 245 с.

43. Тюптя Л.Т., Іванова І.І. Соціальна робота : теорія і практика : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Знання, 2008. 574 с.

44. Хто є хто на молодіжному ринку праці : інформ. довід. Київ, 2000. 66 с.

45. Шлемко І.Ф., Зінько Б. В. Економічна безпека України, сутність і напрямки забезпечення. Київ : НІСД. 2007. 144 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2>.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікована Україною 17.07.1997 : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>

3. Конвенція ООН про права дитини ратифіковано Постановою ВР України № 789-ХІІ від 27.02.91 : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.

4. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21 червня 2001 р. : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>

5. Закон України «Про соціальні послуги» : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>